

תלמוד בבלי מסכת גיטין דף כ עמוד א

אמר רב חסדא: יכילנא למיפסלינהו לכולי גיטי דעלמא. אמר ליה רבא: מאי טעמא? אילימא משום דכתיב וכתב, והכא איהי קא כתבה ליה, ודילמא אקנויי אקנו ליה רבנן! ואלא משום דכתיב ונתן, והכא לא יהיב לה מידי, דלמא נתינת גט היא! תדע, דשלחו מתם: כתבו על איסורי הנאה - כשר. גופא, שלחו מתם: כתבו על איסורי הנאה - כשר. אמר רב אשי, אף אנן נמי תנינא: על העלה של זית! דילמא שאני עלה של זית, דחזי לאיצטרופי. תניא, רבי אומר: כתבו על איסורי הנאה - כשר. נפק לוי דרשה משמיה דרבי ולא קלסוה, משמיה דרביים וקלסוה. אלמא הלכתא כותיה.

רש"י מסכת גיטין דף כ עמוד א

איהי כתבה ליה - נותנת שכר הסופר כדאמרינן בגמרא דגט פשוט (ב"ב דף קסח) משום תקנת עגונות. אקנויי אקנו ליה רבנן - ההוא זוזא מדידה והוי כמאן דיהיב ליה איהו דהפקר ב"ד היה הפקר.

ונתן - בר נתינה שיהא שוה פרוטה.

העלה של זית - שאינו שוה כלום.

דחזי לאיצטרופי - עם עלין הרבה לשכוב עליהן או למאכל בהמה ואף על גב דלא שוה פרוטה אבל איסורי הנאה לא.

ספר אור זרוע חלק א - הלכות גיטין סימן תשיז

מתני' כותבין על העלה של זית. ותניא בתוספתא פ"ב כתבו בדם הקרוש בחלב הקרוש על עלה זית על עלה חרוב על עלה דלעת ועל כל דבר שהוא של קיימא [כשר על עלי חוזרין על עלי כרשין על עלי בצלים על עלי ירקות על כל דבר שאינו של קיימא פסול זה הכלל כתב דבר שהיא של קיימא ע"ג דבר שאינו של קיימא או דבר שאינו של קיימא ע"ג דבר שהוא של קיימא] פסול עד שיכתוב בדבר של קיימא על דבר של קיימא המקרע על העור כתבנית כתב פסול הרושם על העור כתבנית כתב כשר ותניא בהאי פירקא כתבו על יד עצמה ה"ז אינה מגורשת. ושלח מורי רבי שמחה זצ"ל למורי רבי אבי העזרי מה בין זה לכתבו על איסורי הנאה שהרי אינו נותן לה נייר אלא אותיות והשיב לו רחוקים הם כי היכי דדחינן ומפליגין בין איסורי הנאה לעלה של זית משום דחזי לאצטרופי אף על גב דהשתא מיהו לאו שוה פרוטה היא הכי נמי איכא לפלוגי דאיסור הנאה איכא נתינה דיכול להוליך הנאה לים המלח ויש שמותר בביטול או ברוב ואיכא נתינה מה שאין כן ביד המתגרשת דאין כאן נתינה:

Why does the Ohr Zaruah say that there is נתינה. What makes the difference, is he suggesting the practical ability to do so, or that the fundamental difference is reflected in these hypothetical differences?

Why should נתינה matter?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת קידושין פרק א הלכה א

כתבו על דבר שהוא איסור הנאה תני ר' חנין מעשה בא לפני רבי ואמר הרי זו מגורשת ר"א אמר אינה מגורשת. אמר ר' זעירא הויין רבנין פליגין מן דאמר אינה מקודשת אינה מגורשת ומן דמר מקודשת מגורשת, חברייה אמרין לחומרין.

רבי יוסי בעא מהו לחומרין אינה מקודשת היינו לחומרין אילו אינה מגורשת מקודשת היינו לחומרין.

מהו כדון רבני דקיסרין בשם רבי יעקב בר אחא מאן דאמר מגורשת מקודשת איסור הנייה מדבריהם ומן דמר אינה מגורשת מקודשת איסור הנייה מדבר תורה הא באיסור הנייה מדבריהם מקודשת

שו"ת הרשב"א חלק א סימן תרג

שאלת עוד על מה שנדרה הנאה מפלוני וקדשה שאינן קידושין. אם נאמר כן במקדש בשטר אחר שאפשר לכתוב על איסורי הנאה אם לאו?

.... ואף על גב דסתמא אמרוה לההיא דשלחו מתם וקבעו בהילכתא ולא חלפן בין איסור דבריהם לשל תורה. מכל מקום כיון דפרישו עלה בהדיא דלא איתמרא אלא באיסורים דרבנן נקטינן כוותיה אף על גב דבגמרא איתמרא כוותיה סתמא. ומכל מקום אפילו תימצי לומר דגמרינן פליגא אגמרא דבני מערבא וקסבר בגמרא דלא שנא באיסורי הנאה דרבנן ולא שנא בדאורייתא מגורשת. אפילו הכי לגבי קידושין לא אשכחן בגמרא הכין.

Why would we distinguish between קידושין and גירושין? Why might a גט be fine on איסורי הנאה while שטר קידושין would be disqualified?

קצות החושן סימן ר ס"ק ה

(ה) עד שישכיר לו מקומו. ונסתפקתי בראובן שנתן שטר מתנה לשמעון על ביתו ונתן השטר תוך ביתו ואמר לו הנני נותן לך הבית עם השטר מתנה שבתוכו, מי נימא כה"ג חצירו ומתנתו באין כאחד, דכה"ג אמרו ריש פרק הזורק (גיטין עז, א ב) חצירה מה שקנתה אשה קנה בעלה, ומסיק יד דעבד כיד רבו אלא גיטו וידו באין כאחד וה"נ חצירה וגיטה באין כאחד, והרי בשעה שזרק לה הגט תוך חצירה עדיין אינו חצירה אלא ע"י הגט נעשה חצירה, וכמו גבי עבד דנעשה ידו ע"י הגט שחרור, וה"נ נעשה חצר דשמעון ע"י השטר מתנה שבחצר. ולאחר העיון נראה פשיטא דכה"ג אינו זוכה, דכיון דהחצר והשטר עדיין לא יצא מרשותו איך יזכה בו המקבל ומאין יהיה לו להמקבל זכיה בביתו ובשטר. והא דאמרינן גבי גט חצירה וגיטה באין כאחד, נראה דגט שאני דגט אשה ודעבד לא בעי זכיה דרך זכיה כיון דאשה ועבד בע"כ ואין זכיה בע"כ, אלא ודאי דגבי אשה לא בעי רק ונתן בידה וכן בעבד וליכא תורת זכיה והקנאה בע"כ, ומהאי טעמא נמי נראה בהא דקי"ל (גיטין כ, א) כתבו על איסורי הנאה כשר, ואף על גב דליכא תורת זכיה כלל באיסורי הנאה וכמ"ש הרשב"א בתשובה (ח"א) סי' תר"ב ע"ש, וזה דלא כדברי ריב"ש (סי' ת"א) דס"ל דיש זכיה באיסורי הנאה, אלא ודאי משום דגירושין בע"כ לא בעי זכיה כלל אלא ונתן בידה.

ולפ"ז נראה בשטר מתנה שכתבו על איסורי הנאה דלא מהני, ומשום דגבי שטר מתנה כתיב (ירמיה לב, יא) ואקח את ספר המקנה ובעינן שיזכה בו המקבל ובאיסורי הנאה לא שייך תורת זכיה לפי מ"ש הרשב"א בתשובה הנזכרת, ואפ"ה גבי קידושין מהני כתבו באיסורי הנאה וכמ"ש בחלקת מחוקק באה"ע סימן (ל') [ל"ב] (סק"ו) משום דאתקש ויצאה והיתה. וכיון דלא בעינן בגט אשה ועבד תורת זכיה בשטר אלא ונתן בידה או בחצרה, ומש"ה כל שידה וגיטה באין כאחד סגי לה והוי ונתן בידה כיון דהחצר והיד באין עם נתינת הגט כאחד, אבל במתנה דבעינן שיזכה המקבל בשטר מתנה דרך זכיה וכל זמן שלא בא החצר לידו לא זכה בשטר מתנה. ועיין לשון רש"י ריש פרק הזורק (שם) גיטה וידה באין כאחד, ע"י הגט באה ידה לה ע"י נתינתו עכ"ל, והיינו משום דלא בעינן התם זכיה רק נתינה ודו"ק.

ובהכי ניחא מאי דקשיא לי בהא דקי"ל בשטר שחרור שלא לשמה דפסול, והיא הלכה רווחת בישראל כדאיתא בפ"ק דגיטין דף ט' (ע"ב), והא גופו של שחרור הרי את בן חורין הרי את לעצמך הרי את קנוי וכדאיתא בפרק (השולח) [המגרש] (גיטין פה, ב), וא"כ אמאי לא קני עצמו בתורת שטר, דמאי שנא מנותן את עבדו לאחר וכותב לו עבדי קנוי לך דנקנה בשטר ולא בעי לשמה, והשתא דהקנה אותו לעצמו אמאי אינו קונה את עצמו בשטר. ואין

לומר הא דבעי לשמה היינו להתירו בבת חורין, אבל למקני נפשיה קני אפילו שלא לשמה, דא"כ תיקשי לשמואל דס"ל פרק השולח (שם) דף (מ') [ל"ח] (ע"א) המפקיר עבדו יצא לחירות ומותר בבת חורין ומשום דבעי עבד איש ע"ש, ולשמואל כיון דקנה נפשיה ממילא מותר בבת חורין. ולפי מ"ש נחא דשלא לשמה כיון דאינו בתורת שחרור אלא בתורת קנין ובעי זכיה בשטרו, וכיון דיד עבד כיד רבו הו"ל כנותן שטר מתנה לחבירו על חצירו ונתן השטר מתנה בחצר דלא קנה לא החצר ולא השטר ודו"ק. ולפ"ז בשטר ע"י אחרים קנה נפשיה אלא שאסור בבת חורין, ועיין פ"ק דקידושין דף כ"ג (ע"א) ואכתי צ"ע:

חידושי הגר"ח גיטין דף כ עמוד א
בענין כתבו לגט על איסוה"נ

בהא דקיימא לן כתבו על איסורי הנאה כשר, וקשה על זה מהא דקיימא לן (ב"ק דף מה ע"א) דשור הנסקל אחר גמר דינו מכרו אינו מכור הפקירו אינו מופקר הרי דאינו יכול להפקיע איסורי הנאה מרשותו, ואם כן הא הוי כמו הרי זה גיטך והנייר שלי דאינה מגורשת, ובשלמא לדעת הפוסקים דטעמא דמילתא דאמרינן בהרי זה גיטך והנייר שלי דאינה מגורשת הוא משום דכיון דהנייר הוי של הבעל לא הוי כריתות, אתי שפיר דכאן כיון דאינה מחויבת להחזירו מקרי כריתות, אבל להנך דסברי דהטעם הוי משום דבלא הנייר לא הוי נתינה כלל אם כן יקשה גם הכא.

(קטע ממכתב הגר"ח צ"ל להגר"ז ס"ז צ"ל שהיה ברשותו של הגרא"ז צ"ל, סה"ז "ברית אברהם" עמ' שדמ)

Can you use Issurei hanaah lichatchilah

רמב"ם הלכות גירושין פרק ד הלכה ב
כותבין במי עפצא לכתחלה על גבי הנייר והעור וכיוצא בהן אבל לא על גבי מגילה עפוצה מפני שאינו ניכר ואם כתב אינו גט, וכן כל כיוצא בו. על הכל כותבין את הגט ואפילו על איסורי הנאה, וכותבין על דבר שיכול להזדייף והוא שיתנו לה בעידי מסירה.

תוספות מסכת גיטין דף כ עמוד ב
בכתובת קעקע - מדאורייתא ליכא איסורא עד שיכתוב ויקעקע בדיו ובכחול כדתנן בפ"ג דמכות (דף כא.) ולר' שמעון אינו חייב אפי' כתב וקעקע עד שיכתוב את השם פי' שם דע"ז כדמפרש התם בגמרא ומיהו איסורא דרבנן איכא הכא דאפי' אפר מקלה אסור ליתן על גבי מכתו מפני שנראה ככתובת קעקע ואפי' הויא הכא איסורא דאורייתא מ"מ הוי גט כדאמר' לעיל כתבו על איסורי הנאה כשר אף על גב דאסור לכתוב דהא מיתהני באיסורי הנאה.

The whiteboard contains handwritten notes in Hebrew and English, organized into several sections:

- Top Right:** A diagram showing a large 'H' with 'מחנה' (camp) written above it and 'הולך' (walking) to its right. Below 'מחנה' are the words 'מחנה' and 'מחנה'.
- Top Left:** A box containing the Hebrew word 'חשבון' (accounting) with a superscript 'e'.
- Middle Left:** The text 'Valueless' and 'אוסר קרא' (forbidden to read) with a large 'H' next to it. Below this is the word 'קיוש' (fasting) with a checkmark.
- Center:** Two overlapping circles. The left circle is red and contains the text 'אוסר קרא' (forbidden to read). The right circle is blue and contains the text 'שוק' (market) and 'כסף' (money). The intersection contains the text 'מחנה' and 'מחנה'.
- Right Side:** The text 'רצה' (wanted) with a checkmark, and 'קשה' (difficult) with a checkmark.
- Bottom Left:** The text 'מחנה' and 'מחנה' with a checkmark.
- Bottom Right:** The text 'קשה' (difficult) with a checkmark, and 'קשה' (difficult) with a checkmark.
- Bottom Center:** The text 'קשה' (difficult) with a checkmark.